

Profesor dr hab. n. med. Leszek Ceremużyński – wspomnienie

Piotr Kułakowski

redaktor naczelny „Kardiologii Polskiej”

Kardiochirurgia i Torakochirurgia Polska 2010; 7 (1): 121–122

Profesor Leszek Ceremużyński był znaną i cenioną postacią w środowisku medycznym i kardiologicznym w Polsce i na świecie.

Urodził się w 1932 r. w Lublinie. Egzamin maturalny zdał w 1950 r. w Żyrardowie. W latach 1950–1955 studiował na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. Następnie pracował krótko na podstawie nakazu pracy w Ministerstwie Zdrowia. W latach 1957–1959 odbył służbę wojskową w terenowym szpitalu w Żarach. Następnie pracował w charakterze lekarza rejonowego w Warszawie z równoczesnym wolontariatem w IV Klinice Chorób Wewnętrznych AM, której kierownikiem był wówczas prof. Z. Askanas.

W grudniu 1960 r. prof. Ceremużyński uzyskał etat asystenta w tej Klinice, w której pracował przez kolejnych 14 lat. Tamże uzyskał specjalizację II° z interny i w 1965 r. tytuł doktora nauk medycznych. Pracę habilitacyjną przygotował w 1968 r., ale została wstrzymywana przez 2 lata wobec sprzeciwu partyjnych władz uczelni. W 1970 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego za pracę pt. „Katecholaminy we krwi i w moczu, czynność tarczycy i kory nadnerczy oraz poziom insuliny w zawale serca o dobrym i złym przebiegu”. Od tego czasu zajmował stanowisko p.o. Zastępcy ds. Naukowych Dyrektora Instytutu Kardiologii AM w Warszawie. W latach 1968–1972 odbył staże naukowe i kliniczne w ośrodkach kardiologicznych w Londynie, Edynburgu, Pradze, Budapeszcie i Berlinie.

Profesor Leszek Ceremużyński okazał się jednym z najzdolniejszych uczniów wybitnej szkoły kardiologicznej prof. Askanasa. Zainteresowania naukowe prof. Ceremużyńskiego w tym okresie dotyczyły odczynu humoralnego i hormonalnego w świeżym zawale serca. Opublikował wraz ze współpracownikami szereg nowatorskich prac, zarówno doświadczalnych, jak i klinicznych, wykazujących szkodliwy wpływ nadmiaru katecholamin na mięsień serca, rolę hormonów tarczycy i hormonów kory nadnerczy w zawale serca, znaczenie względnego niedoboru insuliny i hiperglikemii dla przebiegu zawału serca. Zbadał szereg interwencji metabolicznych w zawale serca, takich jak: beta-blokery, klonidyna, mieszanka polaryzacyjna, sterydy, metizol.

W 1974 r. został oddelegowany do pracy w lecznictwie miejskim na stanowisko ordynatora jednego z oddziałów wewnętrznych Szpitala Grochowskiego z zadaniem utworzenia tam placówki dydaktycznej AM. W latach 1975–1983 był Specjalistą Miasta Stołecznego Warszawy do spraw

Kardiologii. W roku 1984 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1993 r. profesora zwyczajnego medycyny.

W 1980 r. Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny AM w Szpitalu Grochowskim został przekształcony w II Klinikę Kardiologii Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Profesor Ceremużyński został zatrudniony na stanowisku jej kierownika. W kolejnych latach tworzył i rozbudowywał ten ośrodek kardiologiczny, zaczynając od bardzo skromnego wyposażenia i małego zespołu. Do 2002 r. specjalizację II° z interny uzyskało tam ok. 40 lekarzy, a z kardiologii 12. Profesor Ceremużyński był promotorem 18 przewodów doktorskich i opiekunem 3 habilitacji (M. Dłużniewski, A. Budaj i P. Kułakowski).

Zainteresowania naukowe Profesora w tym okresie dotyczyły osi renina-angiotensyna-aldosteron w zawale serca, aktywacji płytek i leukocytów w zawale serca, roli niedoboru magnezu. Przeprowadził pierwsze polskie wieloośrodkowe badanie dotyczące oceny skuteczności podawania amiodaronu w zawale serca. Publikacja tego badania (Polish Amiodarone Trial) jest najczęściej cytowaną polską pracą w dziedzinie kardiologii.

Był inicjatorem prowadzenia w Polsce międzynarodowych wieloośrodkowych badań klinicznych. Dzięki swojemu dorobkowi naukowemu i pozycji międzynarodowej zdobył zaufanie i podjął współpracę z renomowanymi ośrodkami kardiologicznymi, m.in. Oxford University (prof. Peter Sleight) i Mc Master University w Hamilton w Kanadzie (prof. Salim Yusuf). Współpraca ta zaowocowała udziałem wielu polskich ośrodków kardiologicznych w takich znanych badaniach, jak: ISIS-3, ISIS-4, CORE, OASIS-2, CURE, MICHELANGELO OASIS-5

Wobec trudności w zdobyciu sprzętu dla Kliniki Kardiologii Profesor założył Fundację Proclinica. Za uzyskane środki unowocześniona została pracownia echokardiograficzna i testów wysiłkowych, od podstaw utworzono pracownię elektrofizjologii inwazyjnej i hemodynamiki. Dziś Klinika ma najwyższy, III° referencyjności, pełni 24-godzinny dyżur leczenia inwazyjnego zawału serca, wykonuje zaawansowane procedury elektrofizjologiczne, jest dużym ośrodkiem (98 łóżek), leczącym ponad 4 000 chorych rocznie.

Przez 13 lat prof. Ceremużyński organizował doroczne konferencje dydaktyczne „Kardiologia światowa” w Teatrze Polskim w Warszawie, będące przeglądem aktualnego piśmiennictwa z głównych działów kardiologii. Cieszyły się one dużym zainteresowaniem i skupiały co rok ok. 1000 uczest-

ników. Organizując konferencje dydaktyczne oraz w codziennej pracy dydaktycznej, wprowadził nowoczesne standardy prezentacji i wykładów. Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez Profesora cieszyły się bardzo dobrą opinią słuchaczy.

Ważnym obszarem działalności prof. Ceremużyńskiego było Polskie Towarzystwo Kardiologiczne. W 1970 r. został Sekretarzem Zarządu Głównego. Od 1986 był Wiceprezsem, a w latach 1990–1995 Prezesem ZG PTK. Pełnił także różnorodne funkcje w strukturach European Society of Cardiology – przez szereg lat jako członek Komitetu Naukowego Kongresów Europejskich, a w latach 2000–2002 jako członek Nominating Committee tej organizacji. W 1996 r. był zaproszony do zespołu opracowującego wytyczne ESC w *angina pectoris*.

Dwie kadencje działalności prof. Ceremużyńskiego jako Prezesa PTK były okresem przełomowym dla tej organizacji. Wzrosła znacznie liczba członków, rozszerzyła się współpraca międzynarodowa PTK, kongresy PTK nabrały charakteru międzynarodowego, powstał stymulujący rozwój klub młodych kardiologów. Dzięki rekomendacjom Profesora polscy kardiolodzy znaleźli się w strukturach ESC.

W latach 1990–2005 prof. Ceremużyński był redaktorem naczelnym „Kardiologii Polskiej”, oficjalnego pisma PTK. Dzięki Jego ogromnej aktywności miesięcznik ten stał się najwyżej ocenianym czasopismem medycznym, indeksowanym w Medline i samofinansującym się. Jego nakład zwiększył się do ponad 2000 egzemplarzy. Na jego łamach zostało przeprowadzonych wiele akcji integrujących środowisko kardiologiczne w Polsce.

Profesor wchodził w skład rad redakcyjnych następujących czasopism kardiologicznych: *Evidence-Based Cardiology*, *Internet Journal Timely Topics in Medicine*, *Cardiovascular Diabetology*, *Journal of Heart Disease*.

Był członkiem z wyboru międzynarodowych towarzystw naukowych: *Fellow of the European Society of Cardiology*,

Fellow of the American College of Cardiology, *Fellow of the British Cardiac Society*, *Fellow of the European Society of Clinical Investigations*, Członkiem Honorowym *Hungarian Cardiac Society*, Członkiem Honorowym Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Był członkiem Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia (1976–1980), Komisji Patofizjologii PAN (1974–1980), Rady Naukowej Instytutu Kardiologii (1980–1990).

Opublikował ok. 150 prac naukowych, z tego ponad 80 zagranicą w pismach zachodnich. Cytowane one były ok. 1200 razy. Ponadto uczestniczył jako członek komitetów naukowych w badaniach opublikowanych pod akronimami, których liczba cytatów wynosi ok. 2100. Wygłosił zagranicą kilkadziesiąt wykładów na zaproszenie i przewodniczył ponad 30 sesjom na dużych kongresach międzynarodowych, wchodząc także w skład ich komitetów naukowych.

Z różnych obszarów działalności społecznej prof. Ceremużyńskiego do najważniejszych należy założenie w 1989 r. stowarzyszenia pod nazwą „Obywatelski Komitet Budowy Szpitala Kardiologicznego im. Marszałka J. Piłsudskiego”. Wobec dużego zapotrzebowania na nowoczesne leczenie kardiologiczne w Warszawie Profesor podjął inicjatywę budowy szpitala kardiologicznego z funduszy społecznych, zapraszając do stowarzyszenia wiele autorytetów. Mimo trudności i opóźnień istnieje szansa na realizację tego wielkiego planu.

Profesor Leszek Ceremużyński był wybitnym, zasłużonym lekarzem kardiologiem i badaczem. Wykształcił pokolenie lekarzy, w tym 4 profesorów medycyny. Stworzył jeden z najaktywniejszych ośrodków kardiologicznych w Polsce. Twórczo rozwinął szkołę kardiologiczną prof. Askanasa. Był autorem oryginalnych odkryć w medycynie cytowanych w klasycznych podręcznikach. Położył ogromne zasługi dla polskiej kardiologii jako wieloletni Prezes PTK i redaktor naczelnny „Kardiologii Polskiej”.